

Vojtěch Jarník

Před ustavením Československé akademie věd

Časopis Ústředního ústavu astronomického 2 (1952), 1

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/500812>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Před ustavením Československé akademie věd

Vojtěch Jarník

Dne 29. října 1952 schválilo Národní shromáždění zákon o zřízení Československé Akademie věd. Stojíme tedy nyní již bezprostředně před ustavením nové akademie a zahájením její činnosti.

Když vláda dne 15. ledna 1952 jmenovala komisi pro vybudování Československé akademie věd, pochopili naši vědečtí pracovníci, že jde o událost vpravdě historického významu a že zřízení nové Akademie bude mezníkem v rozvoji naší vědy.

Nová Akademie, opírající se ve své činnosti především o svá vlastní pracoviště, má jednak plánovitě pečovat o rozkvět naší vědy, jednak starati se o to, aby naše věda co nejintenzivněji přispívala rozvoji naší výroby a zvyšování hmotné i kulturní úrovně našeho pracujícího lidu. Akademie tohoto druhu, která byla nemožná v kapitalistickém státě, stává se naopak nutností v státě, který na vědeckém základě směřuje k socialismu.

V denním tisku byl již oceněn význam připravované Akademie a vylíčena také dosavadní práce vládní komise; omezíme se zde proto na několik konkrétních poznámek. Příprava osnovy zákona o zřízení Československé akademie věd tvořila ovšem jen část prací vládní komise. Nejvíce času a energie věnovala komise zjištění stavu jednotlivých vědních oborů v Československu a zajištění podmínek pro jejich příznivý rozvoj. Na základě těchto prací se rýsuje osm sekcí, na něž se bude Akademie dělit: sekce matematicko-fyzikální, geologicko-geografická, chemická, biologicko-lékařská, technická, sekce pro filosofii a historii, pro ekonomii a právo, pro jazyk a literaturu. Nás zde ovšem zajímá nejvíce sekce matematicko-fyzikální, zahr-

nující matematiku, fyziku, astronomii, geodesii, geofyziku a meteorologii s klimatologií. Základními pracovišti zde budou ovšem dosavadní Ústřední ústav pro matematiku, fyziku a astronomii spolu s Ústavem pro nukleární fyziku při České akademii věd a umění, které budou — po případné reorganizaci — včleněny do nové Akademie. Geofyzikální ústav má vzniknout z dosavadního geofyzikálního sektoru Ústředního ústavu fyzikálního. Vedle toho budou zřízena ještě některá jiná pracoviště, jakož i komise.

Speciálně v astronomii bude základní pracovní jednotkou Astrofyzikální observatoř v Ondřejově. Menší samostatnou jednotkou bude Laboratoř pro měření času v Praze, vzniklá z chronometrického oddělení dosavadního Ústředního ústavu astronomického. Mimo to bude zřízena Astronomická komise, jejímž úkolem bude především jednak koordinace práce všech astronomických pracovišť, jednak vytvoření příznivých podmínek pro rozvoj těch partií astronomie, které nejsou toho času u nás dosti intenzivně pěstovány. Ve svých pracích nalezne tato komise jistě četné styčné body s Geodetickou komisí Akademie.

Na četných vědeckých konferencích i na poradách zástupců jednotlivých oborů setkávala se vládní komise se spontánními projevy pro novou Akademii a s nedočkavým voláním po jejím brzkém ustavení. Můžeme si proto býti jisti, že veškerí naši vědečtí pracovníci poskytnou nové Akademii co nejhrošlivější podporu, aby se mohla státí mocným prostředkem k rozkvětu naší vědy a pomocníkem v socialistickém budování našeho státu.